

Chwaszczyno, 25.07.2023

Marek Szczepaniec
80-209 Chwaszczyno
ul. Żeromskiego 34
e-mail: marek.szczepaniec@ug.edu.pl
tel. 607-385-855

Pan Tomasz Chróstny, Prezes UOKiK
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
pl. Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa

PETYCJA

Przedmiot petycji: zawyżone ceny energii elektrycznej oraz polityka dyskryminacyjna

Koncerny energetyczne w 2023 r. stosują wobec gospodarstw domowych nadmiernie wygórowane, nieuczliwe ceny energii elektrycznej, a także prowadzą politykę dyskryminacyjną wobec dużych grup odbiorców energii elektrycznej.

Jeden z przykładów - w lipcu 2023 r. ENERGA OBRÓT wystawiła Fakturę VAT 5014303000/FES/00022 na kwotę 4 174,20 zł [rozliczenie za okres 17.02.2023 - 15.06.2023; zużycie energii elektrycznej: 3358 kWh, związane z wykorzystaniem pompy ciepła w domu energooszczędnym]. Średnia cena za 1 kWh (obejmująca 11 opłat) wzrosła z 0,63 zł za 1 kWh w 2022 r. do 1,24 zł w 2023 r., co oznacza wzrost o 97% w relacji rok do roku, a pomijając wzrost podatku VAT z 5% do 23% oraz wzrost akcyzy, wzrost wyniósł ok. 79%.

Ceny zastosowane przez ENERGE (ale też inne koncerny energetyczne) należy uznać za nadmiernie wygórowane z następujących powodów (szerzej opisanych w załączniku):

- ustabilizowanie się cen praw do emisji CO₂ w 2023 r. na poziomie 80-90 EUR za tonę;
- spadek cen węgla i gazu na rynkach światowych;
- raportowanie rekordowych wyników finansowych przez ENERGE w pierwszym kwartale 2023 r. (czyli jeszcze przed przekroczeniem puli 2000 kWh przez gospodarstwa domowe): wzrost przychodów netto ze sprzedaży z 4,9 mld zł w I kw. 2022 do 7,4 mld zł w I kw. 2023 (o 50%), wzrost zysku operacyjnego z 806 mln do 2401 mln zł (o 153%), wzrost zysku brutto o 150%, wzrost zysku netto o 159%, wzrost EBITDA o 115%.

Zgodnie z ustawą z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów istnieje zakaz nadużywania pozycji dominującej i narzucania nieuczliwych, w tym nadmiernie wygórowanych cen.

Rozdział 2. Zakaz nadużywania pozycji dominującej

Art. 9. 1. Zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców.

2. Nadużywanie pozycji dominującej polega w szczególności na:

- 1) bezpośrednim lub pośrednim narzucaniu nieuczliwych cen, w tym cen nadmiernie wygórowanych
- 3) stosowaniu w podobnych umowach z osobami trzecimi uciążliwych lub niejednorodnych warunków umów, stwarzających tym osobom zróżnicowane warunki konkurencji.

Drugie zastrzeżenie dotyczy polityki dyskryminującej użytkowników ogrzewania elektrycznego (w tym pomp ciepła), a także osoby korzystające z samochodów elektrycznych. Dyskryminowanie użytkowników ogrzewania elektrycznego (w tym pomp ciepła) jest niezgodne zarówno z polską polityką energetyczną (PEP2040), jak i z unijną polityką klimatyczną (Fit for 55), które miały promować właśnie ten sposób ogrzewania budynków. Pompy ciepła miały być elementem transformacji energetycznej i stopniowo zastępować kotły na paliwa stałe (w 2022 r. zainstalowano w Polsce 207 tys. pomp ciepła). Przy nowych cenach energii elektrycznej korzystanie z pomp ciepła w domach innych niż pasywne stanie się nieopłacalne i w ten sposób zostanie zahamowana transformacja energetyczna. Wiele osób wróci do ogrzewania za pomocą paliw stałych (węgiel i drewno). Jednak w najgorszej sytuacji znajdują się osoby, które ogrzewały pomieszczenia w starszych domach i mieszkaniach, wykorzystując elektryczne kotły, kaloryfery lub piece akumulacyjne.

Niespotykany dotąd w Polsce szokowy wzrost cen energii elektrycznej w sektorze gospodarstw domowych wywoła kolejny impuls inflacyjny, doprowadzi do pogorszenia kondycji finansowej dużej grupy gospodarstw domowych oraz rozszerzenia zjawiska ubóstwa energetycznego.

Ze względu na fakt, że sprawa nie ma charakteru jednostkowego, ale może dotyczyć minimum kilkuset tysięcy gospodarstw domowych w skali kraju (interes publiczny) i nawet połowy zużycia energii elektrycznej w sektorze gospodarstw domowych, zwracam się z uprzejmą prośbą o interwencje Urzędu w wyżej opisanej sprawie.

Z poważaniem

dr hab. Marek Szczepaniec, prof. UG

Katedra Makroekonomii

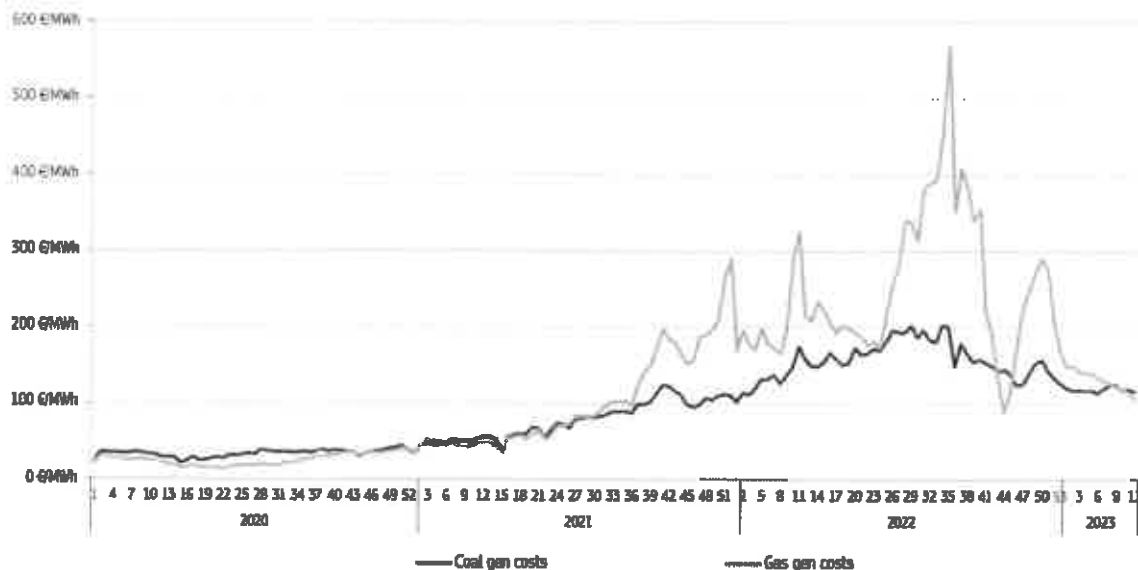
Uniwersytet Gdański

ZAŁĄCZNIK

Dane uzasadniające petycję dotyczącą nadmiernie wygórowanych cen energii elektrycznej oraz polityki dyskryminacyjnej

1. Główne pozycje kosztowe wytwórców energii elektrycznej

W elektrowniach węglowych i gazowych główne koszty zmienne dotyczą zakupu praw do emisji CO₂ oraz paliwa (węgla lub gazu). Po wysokich wzrostach w 2021 r. i w 2022 r., w 2023 r. koszty zmienne elektrowni są wyraźnie niższe.

Rysunek 1. Koszty zmienne wytwarzania energii elektrycznej w europejskich elektrowniach węglowych i gazowych

Źródło: European Commission (2023), *Quarterly report on European electricity markets, with focus on price developments in 2022*, Market Observatory for Energy DG Energy, Volume 15, Issue 4, fourth quarter of 2022.

1.1. Ceny praw do emisji CO2

Ceny uprawnień do emisji CO2 są obecnie kluczowym kosztem w koncernach energetycznych (szczególnie w PGE, gdzie w 2019 r. koszty ich zakupu wynosiły 1,5 mld zł, w 2020 r. 6,6 mld zł, w 2021 14,0 mld zł, a w 2022 r. 20 mld zł), ale po ponad 4-krotnym wzroście w 2021 r. ceny ustabilizowały się na poziomie ok. 90 EUR za tonę i zgodnie z prognoząmi nie powinny znacząco wzrosnąć w ciągu najbliższych 2 lat.

Rysunek 2. Ceny uprawnień do emisji CO2

Źródło: Trading Economics (2023), <https://tradingeconomics.com/commodity/carbon> (dostęp: 18.07.2023).

1.2. Ceny węgla na rynku światowym

Urząd Regulacji Energetyki w grudniu 2022 r. uzasadniał swoją akceptację wysokich podwyżek cen taryfowych niestabilną sytuacją na rynkach surowców (przede wszystkim gazu i węgla), która przekładała się na wysokie ceny prądu w obrocie hurtowym.

Tymczasem notowania gazu spadły w ciągu ostatnich 12 miesięcy o 63% - z 7,13 USD mln/btu do 2,65 USD mln/btu, a ceny węgla w Europie (ARA) w ciągu ostatniego roku zmniejszyły się o 68% - z 300 USD, do 104 USD za tonę.

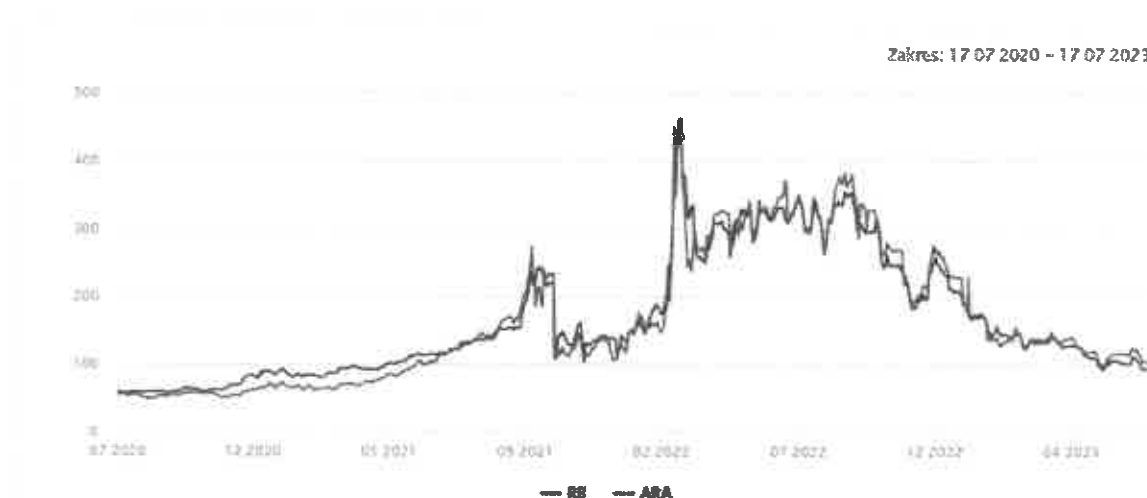
CENY WĘGLA

**Amsterdam-Rotterdam-
Antwerpia**

aktualna wartość
104,15 USD

Richards Bay (RPA)

aktualna wartość
94,20 USD

Rysunek 3. Notowania węgla ARA i RB (cena w USD/t, kontrakty miesięczne)

Źródło: https://www.wnp.pl/gornictwo/notowania/ceny_węgla/?zakres=4 (dostęp: 18.07.2023).

2. Wyniki finansowe polskich koncernów energetycznych

W ciągu ostatnich 4 lat produkcja energii elektrycznej w Polsce zwiększyła się ze 170 TWh (2018) do 179 TWh (2022), czyli tylko o 5,3%, natomiast przychody netto ze sprzedaży 4 polskich grup energetycznych (PGE, Tauron, Enea, Energa) wzrosły z 67 mld zł (2018) do 160 mld zł (2022), czyli o 93 mld zł (139%). Tylko w ciągu ostatniego roku nastąpił wzrost przychodów ze 113 mld zł do 160 mld zł (o 47 mld zł, 41,6%). Podwyżki cen energii w grupie klientów biznesowych (szczególnie MSP) zapewniły koncernom energetycznym rekordowe zyski w latach 2021-2022 [zob. tab. 1].

Tabela 1. Zbiorcze wyniki finansowe 4 koncernów energetycznych (PGE, Enea, Tauron, Energa) w latach 2018-2022 (w mln zł)

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	RAZEM 2018-2022
Przychody netto ze sprzedaży	67078	84708	97251	113002	160266	522304
Zysk (strata) z działal. oper.	5431	-1781	-1187	9702	7185	19351
Zysk (strata) brutto	4518	-4703	-4688	9443	5672	10242
Zysk (strata) netto	3129	-4501	-4721	6969	4206	5082
EBITDA	13608	14154	8030	18834	16482	71108

Źródło: bankier.pl (na podstawie raportów rocznych), (dostęp 15.07.2023).

Biorąc pod uwagę dotychczasowe wyniki finansowe koncernów energetycznych oraz zmiany zachodzące na rynku energetycznym (stabilizacja cen uprawnień do emisji CO2 oraz wyraźnie niższe ceny węgla i gazu), nie ma żadnych przesłanek do podwyższania cen energii elektrycznej w 2023 r. Po wynikach koncernów energetycznych w pierwszym kwartale 2023 r. widać [zob. tab. 2], że wraz z kolejnymi podwyżkami cen osiągają one nadzwyczajne korzyści finansowe - wzrost przychodów o 54% i wzrost zysku netto o 50% w porównaniu do I kwartału 2022 r. (I dzieje się to jeszcze przed przekroczeniem przez wiele gospodarstw domowych progu zużycia 2000 kWh energii elektrycznej).

Tabela 2. Zbiorcze wyniki finansowe 4 koncernów energetycznych (PGE, Enea, Tauron, Energa) w I kwartale 2022 oraz I kwartale 2023 (w mln zł)

Wyszczególnienie	I kw. 2022	I kw. 2023	Różnica	% zmiana (r/r)
Przychody netto ze sprzedaży	38696	59496	20799	53,7%
Zysk (strata) z działal. oper.	4251	6665	2414	56,8%
Zysk (strata) brutto	4024	6042	2018	50,2%
Zysk (strata) netto	3019	4517	1498	49,6%
EBITDA	6510	8978	2468	37,9%

Źródło: bankier.pl (na podstawie raportów rocznych), (dostęp 15.07.2023).

3. Gospodarstwa domowe dyskryminowane przez podwyżki cen energii elektrycznej

W Polsce w 2023 r. stosowanie podwyższonych stawek za energię elektryczną dotyczy gospodarstw domowych zużywających powyżej 2000 kWh energii elektrycznej rocznie (ewentualne zwiększenie limitu do 3000 kWh również nie rozwiązuje problemu). Średnie roczne zużycie energii elektrycznej przez gospodarstwa domowe wynosi w naszym kraju 2523 kWh (2021), a mediana tego zużycia 1992 kWh (2021), ale wg danych GUS **ponad 50% polskich gospodarstw domowych przekracza zużycie 2000 kWh, a 26% 3000 kWh.**

Przy nowych stawkach (2023) najbardziej dyskryminowane są te gospodarstwa domowe, które zużywają dużo energii, korzystając z ogrzewania elektrycznego, pomp ciepła oraz samochodów elektrycznych, czyli te, które najbardziej dbają o środowisko naturalne (brak lokalnej emisji zanieczyszczeń) lub te, które mieszkają w domach / mieszkaniach, gdzie ze względu na najniższe koszty inwestycyjne są tylko elektryczne instalacje grzewcze (kotły, piece, kaloryfery, maty grzewcze, podgrzewacze wody itp.). W 2021 r. piece lub grzejniki elektryczne – zainstalowane na stałe posiadało 2,5% gospodarstw domowych, piece lub grzejniki elektryczne – ruchome (przenośne) 2,3%, elektryczne ogrzewanie podłogowe 1,1%, elektryczne ogrzewacze wody (bojler, terma) 19,5%, a pompy ciepła 0,8%.

Na tle innych krajów UE polskie gospodarstwa domowe zużywają mniej energii elektrycznej, bo częściej korzystają z wysokoemisyjnych źródeł energii (kotły na paliwa stałe). Na gospodarstwa domowe zużywające 5000 i więcej kWh energii elektrycznej rocznie przypada w Polsce 22,4% łącznego zużycia (we Francji 64,2%, w Szwecji 84,1%), a **na gospodarstwa domowe zużywające ponad 2500 kWh przypada w naszym kraju 53,2%** (we Francji 89,0%, w Szwecji 92,6%) [zob. tab. 3]. Biorąc pod uwagę łączne zużycie energii elektrycznej w polskich gospodarstwach domowych, sięgające rocznie ponad 31 TWh, wzrost stawek podatku VAT oraz skokowy wzrost cen obejmujący ponad połowę zużycia energii, gospodarstwa domowe będą musiały zapłacić w 2023 r. za energię elektryczną o ok. 10 mld zł więcej niż w 2022 r.

Tabela 3. Odsetek łącznego zużycia energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w wybranych krajach UE wg przedziałów zużycia, druga połowa 2022

Kraj	Odsetek łącznego zużycia energii elektrycznej w różnych grupach odbiorców (wg przedziałów zużycia)				
	Poniżej 1 MWh	1 do 2,499 MWh	2,5 do 4,999 MWh	5 do 14,999 MWh	15 i więcej MWh
Unia Europejska (EU- 27)	4,6	20,8	30,1	32,1	12,4
Dania	2,5	17,2	27,7	28,3	24,3
Niemcy	6,4	27,2	36,6	21,8	7,9
Hiszpania	5,1	27,0	33,9	21,6	12,4
Francja	1,4	9,6	24,8	52,3	11,9
Włochy	7,7	36,7	40,8	13,2	1,6
Austria	2,3	15,1	29,1	40,6	12,9
Polska	10,7	36,2	30,8	17,7	4,7
Słowenia	3,	10,8	26,6	48,3	11,3
Finlandia	2,1	7,2	9,5	36,9	44,4
Szwecja	0,8	6,5	8,5	39,5	44,6

Źródło: Eurostat (2023).

W zdecydowanej większości krajów UE gospodarstwa domowe, które korzystają z większej ilości energii elektrycznej, mają niższe ceny za 1 kWh [zobacz tabela 4]. W Polsce też tak było do 2022 r. Jest to typowa praktyka rynkowa, gdzie klient, który kupuje większe ilości danego produktu / usługi, otrzymuje niższą cenę. Dodatkowo ta polityka premiuje brak lokalnej emisji CO2 oraz zanieczyszczeń. W Polsce w ramach nowych rozwiązań klient korzystający z niskoemisyjnych technologii grzewczych otrzyma jednak najwyższą cenę, nawet o ponad 70% wyższą niż gospodarstwa domowe o zużyciu energii elektrycznej do 2000 kWh, korzystające np. z kotłów węglowych.

Tabela 4. Ceny energii elektrycznej dla gospodarstw domowych w wybranych krajach UE w drugiej połowie 2022, wg grup użytkowników (w EUR / kWh)

Kraj	Cena energii elektrycznej w różnych grupach odbiorców (wg przedziałów zużycia)				
	Poniżej 1 MWh	1 do 2,499 MWh	2,5 do 4,999 MWh	5 do 14,999 MWh	15 i więcej MWh
Unia Europejska (EU- 27)	0,410	0,309	0,284	0,265	0,257
Dania	0,654	0,610	0,587	0,492	0,469
Niemcy	0,516	0,374	0,336	0,304	0,294
Hiszpania	0,562	0,385	0,335	0,308	0,262
Francja	0,426	0,258	0,220	0,197	0,187
Włochy	0,578	0,403	0,364	0,347	0,355
Austria	0,364	0,261	0,237	0,223	0,220
Polska	0,232	0,177	0,160	0,147	0,143
Słowenia	0,310	0,234	0,196	0,173	0,164
Finlandia	0,454	0,328	0,228	0,195	0,161
Szwecja	0,475	0,305	0,274	0,228	0,192

Źródło: Eurostat (2023).

3.Ceny energii elektrycznej w krajach o podobnym miksie energetycznym (z dużym udziałem węgla)

Ceny energii elektrycznej dla przedsiębiorstw w Polsce należą do najwyższych na świecie, co czyni naszą gospodarkę coraz mniej konkurencyjną. W naszym kraju ceny energii elektrycznej dla przedsiębiorstw są już o 185% wyższe niż w USA i o 373% wyższe niż w Chinach (gdzie w ostatniej dekadzie zrealizowano największe na świecie inwestycje w system energetyczny). Każda kolejna podwyżka cen energii dla przedsiębiorstw oraz gospodarstw domowych generuje impulsy inflacyjne, jest przenoszona na ceny towarów i usług, a także hamuje wzrost gospodarczy [zob. tab. 5].

Przedstawione w tabeli 5. ceny energii elektrycznej w krajach o podobnym do Polski miksie energetycznym pokazują, że wytwarzanie energii elektrycznej w elektrowniach węglowych może być kilka razy tańsze, pomimo faktu, że niektóre z wymienionych państw są importerami węgla (Chiny, Indie, Japonia, Korea Płd.) i korzystają z cen światowych.

Tabela 5. Ceny energii w krajach o podobnym miksie energetycznym z dużym udziałem węgla oraz inne duże gospodarki

Kraj	Udział węgla w produkcji energii elektrycznej (w %)	Cena energii elektrycznej dla gospodarstw domowych (USD/kWh), XII 2022	Cena energii elektrycznej dla przedsiębiorstw (USD/kWh), XII 2022	Stopa inflacji (w %), 2023*	Stopa wzrostu PKB (w %), 2023*
Polska	71%	0,201	0,416	11,5	-0,3
RPA	84%	0,148	0,071	6,4	0,2
Indie	74%	0,079	0,118	4,8	6,1
Kazachstan	67%	0,047	0,063	14,6	4,9
Indonezja	62%	0,096	0,074	3,5	5,0
Chiny	61%	0,075	0,088	0,0	6,3
Australia	48%	0,238	0,302	7,0	2,3
Malezja	42%	0,047	0,095	2,8	5,6
Wietnam	39%	0,079	0,075	2,0	4,1
Korea Płd.	34%	0,109	0,099	2,7	0,9
Niemcy	31%	0,614	0,910	6,4	-0,5
Japonia	30%	0,241	0,232	3,2	1,3
USA	20%	0,174	0,146	3,0	1,8

*Ostatnie dostępne dane

Źródło: <https://www.globalpetrolprices.com/> (dostęp: 17.07.2023) | Trading Economics (2023), <https://tradingeconomics.com/matrix> (dostęp: 17.07.2023).

4. Polityka klimatyczna UE a emisja CO2

Głównym argumentem za podwyżkami cen energii w UE i USA były w ostatnich latach kwestie środowiskowe, jednak dotychczasowa polityka klimatyczna nie doprowadziła do spadku emisji CO2 w skali globalnej, tylko do przeniesienia emisji - głównie do krajów azjatyckich (Chiny, Indie i Indonezja), gdzie prowadzona jest na wielką skalę działalność produkcyjna. Od 1990 do 2020 r. emisja CO2 na świecie wzrosła o 51%, a od 2005 r. o 18% (w samym sektorze energetycznym nastąpił wzrost emisji CO2 o odpowiednio: 60% i 22%). Towary są przemieszczane na długich dystansach, co generuje dodatkowe emisje związane z transportem morskim oraz drogowym. Gdyby nawet kraje UE (w tym Polska) zredukowały obecne emisje CO2 do zera, to i tak nie miałyby to większego wpływu na wskaźniki globalne, bo udział krajów UE w światowej emisji CO2 wynosi tylko 6,8%.

Tabela 6. Emisje CO2 na świecie i w wybranych krajach, 1990-2020

Kraj / region	1990	2005	2020	Udział w emisjach (2020)	% zmiana od 1990 r.	% zmiana od 2005 r.
Świat	30629971	39003678	46120921	100,0%	51%	18%
Chiny	3238859	7263559	12942868	28,1%	300%	78%
USA	5855541	6772891	5505181	11,9%	-6%	-19%
Indie	1237963	1966216	3200821	6,9%	159%	63%
Unia Europejska	4477034	4259859	3118549	6,8%	-30%	-27%
Japonia	1181859	1289536	1094556	2,4%	-7%	-15%
Brazylia	592497	897371	1064709	2,3%	80%	19%
Indonezja	468363	711330	976488	2,1%	108%	37%
Iran	320859	652634	844649	1,8%	163%	29%
Arabia Saudyjska	239708	425134	712585	1,5%	197%	68%
Niemcy	1129743	924532	692751	1,5%	-39%	-25%
Kanada	543049	693710	677709	1,5%	25%	-2%
Korea Płd.	280644	548063	659330	1,4%	135%	20%
Meksyk	409785	607694	592321	1,3%	45%	-3%
Australia	490531	571057	571903	1,2%	17%	0%
Turcja	205436	301420	504956	1,1%	146%	68%
RPA	327849	469919	501521	1,1%	53%	7%
Wietnam	73264	188783	470578	1,0%	542%	149%
Pakistan	160495	279295	436609	0,9%	172%	56%
Tajlandia	157977	320716	433773	0,9%	175%	35%
Wielka Brytania	749506	677964	398324	0,9%	-47%	-41%
Francja	496237	509361	376006	0,8%	-24%	-26%
Argentyna	249189	325979	361433	0,8%	45%	11%
Włochy	483327	556898	352129	0,8%	-27%	-37%
Polska	422344	364881	338384	0,7%	-20%	-7%
Nigeria	233669	273893	322337	0,7%	38%	18%
Malezja	79483	209390	302089	0,7%	280%	44%
Egipt	138197	244648	299779	0,6%	117%	23%

Źródło: World Bank (2023).